

Kvacksalveriutredningen och optikerna än en gång

Av professor *Gunnar von Bahr*

I diskussionen om kvacksalveriutredningens förslag och glasögonoptikerna torde det vara lämpligt att klargöra vad som är huvudsak och bisak. Utredningen rekommenderar att tillräckligt väl kvalificerade optiker utmärkas med en av Kungl. Medicinalstyrelsen utfärdad legitimation, vilket är det i frågan väsentliga. Detta har också i princip tillstyrkts av bl.a. Special-Optikernas Riksförbund medan det av docenten Stenström i SMT avstyrkts, trots det att han anser "att försäljare utan någon som helst optisk kunskap" ej borde "få fortsätta med glasögonförsäljning", vilken åsikt måste ha någon form av auktorisation som logisk konsekvens.

Förslaget har ju tillkommit för att allmänheten och läkarna skola veta till vilka optiker, de kunna vända sig för att möta väl kvalificerade och ansvarskännande yrkesmän. Detta måste också för dessa vara till fördel i konkurrensen med andra personer, som idka rörelse med glasögon.

Givet är att man för legitimation behöver uppställa vissa kompetenskrav och även vissa regler för yrkesutövningen. Förslag härtill ha också framlagts, men tyvärr ha vissa detaljer i dessa så skjutits fram i diskussionen att huvudfrågan bortskymts. Beklagligtvis har detta ibland skett med sådan affekt, att förslagsställarna beskyllts för påståenden, som de aldrig gjort.

I allt väsentligt överensstämma förslagen med de krav, som för närvarande tillämpas på de optiker, som enligt ursprungligt avtal mellan Svenska Oftalmologförbundet och Special-Optikernas Riksförbund jämte ett par senare tillägg godkännas av det förra förbundet. Ett par förtydliganden och tillägg borde icke vara av den natur, att de skulle kunna irritera den lojale optikern.

Vad optiker Buve nu särskilt vänder sig mot är bibehållandet av förbud mot användandet av vissa apparater vid refraktionsbestämningen. Denna fråga har mycket diskuterats mellan

ögonläkare och optiker. Det har ansetts, att bruket av vissa apparater kunde ge den hjälpsökande ett intryck av att ögonen blivit mera ingående undersökta. De apparater, som enligt det ursprungliga avtalet ansågs medföra sådan risk, voro sådana som möjliggjorde viss objektiv undersökning av ögonen, varvid undersökaren på ett eller annat sätt lyste in i ögat. För några år sedan uppstod en häftig diskussion i frågan om en s.k. refraktor — i princip en samling ögonglas, fastsatta i skivor, som roteras framför ögat —, avsedd för subjektiv undersökning, också skulle hänföras till denna typ av apparatur. Skäligheten härav är väl diskutabel, men en majoritet av ögonläkare ansåg, att användande av refraktor o.d. icke befrämjade eller lät sig förena med ett gott samarbete mellan ögonläkare och optiker. Man kan sålunda vänta att landets ögonläkare i allmänhet anse en bestämelse av föreslagen art motiverad. Orsaken härtill är naturligtvis, att allmänheten icke alltid kan förstå skillnaden mellan optikerns och ögonläkarens undersökning med apparater, i all synnerhet som t.ex. en refraktometer kan förefalla mycket mera imponerande än en ögonspiegel.

Okomplicerade fall med glasögonbehov bör den kunnige optikern kunna klara av med glasögonlåda och provtavlor, — vilket alls icke är någon dålig eller omodern metod —, *komplicerade* fall böra lämpligen skötas av ögonläkare. Att optikern utrustas med onödigt men imponerande apparatur för att han skall bättre kunna konkurrera med mindre ansvarskännande optiker synes mig lika olämpligt som om läkaren använde kvacksalvarmetoder för att ge en publikfriande nimbus åt sin verksamhet.

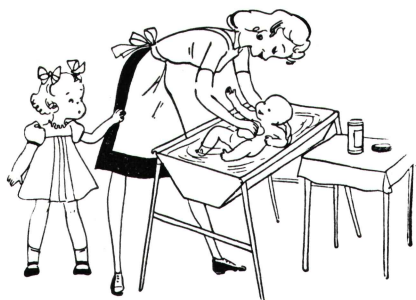
Jag har aldrig betvivlat den lojale optikerns goda vilja att upplysa sina kunder, men jag tror, att det är att begära för mycket av honom, att han skall upplysa varje kund om att han icke kan säga, om han har någon sjukdom berörande ögonen eller ej. Den erbjudna skylten tror jag i praktiken ej har större värde än det,

som ligger i att optikern ansett sig rädda sin själ därmed.

Det är självklart, att de principer, som enligt optiker Buve utmärka den av Special-Optikernas Riksförbund bedrivna optikerutbildningen m.m. äro det väsentliga "för optikerverksamhetens riktiga bedrivande", men erfarenheten bl.a. från samarbetsnämnden mellan Svenska Oftalmologförbundet och Special-Optikernas Riksförbund, visar, att vissa regler äro nödvändiga för bedömandet av vad som kan anses riktigt. Dessa erfarenheter visa också, att man knappast kan instämma i påståendet att saneringen av optikerverksamheten redan är genomförd så långt ske kan. Visserligen äro anmärkningar mot av Oftalmologförbundet godkända

optiker sällsynta, men de förekomma, och ofta framhållas — inte minst från optikernas sida — missförhållanden, som härröra från utanför Special-Optikernas Riksförbund stående personers verksamhet med ögonglas.

Att den väl kvalificerade, ansvarsställande optikern verksamt bidrager till att hjälpbehovande i tid komma till ögonläkare är jag medveten om, och något annat har jag aldrig påstått, men jag anser icke, att en optiker har samma möjlighet som en ögonläkare att avgöra, om en hjälpsökande lider av någon sjukdom. Detta förhållande måste tillmätas avsevärd betydelse, när det gäller att giva glasögonoptikern hans lämpliga befogenheter såsom utövare av del av läkekonsten.

En mild tvål som passar
den ömtåligaste hud

Palmolive är välkänd för sin höga kvalitet. Dess milda, rikliga lödder är synnerligen välgörande för huden. Även personer med ömtålig hud kunna med stor fördel använda Palmolive, ty *Palmolive är ren tvål!* Den innehåller inga skarpa alkalier eller annat som kan irritera huden. Tillverkas under strängaste kontroll med stöd av regelbundna analyser.

***Palmolive är i varje avseende
värdig rekommendation av läkare***

FINNS ÄVEN I
BADSTORLEK